

Tuần qua BauxiteVietNam có đăng một tin nhắn về công trình thăm dò đánh giá trữ lượng và chất lượng một vùng mỏ quặng bauxite mới khám phá trên Bỏo Lốc (Lâm Đồng). Một công ty Úc mang tên Atlantic Ltd chuyên môn kinh doanh trong ngành nuôi trai lấy ngọc tại Miền Đông đã hăng hái tham gia liên doanh với tập đoàn nhà nước Than-Khoáng sản Việt Nam (TKV), chuần bắt công tác thăm dò đánh giá vùng mỏ mới này.

Vào Google truy tìm, tôi chỉ có được một ít thông tin về chuyên buôn bán ngọc trai của công ty này, tuy nhiên không hề thấy có gì liên quan đến khai thác quặng mỏ, khoáng sản. Là người hoạt động lâu năm trong ngành này tại Canada, tôi thấy hay và lạ, nên đặc biệt chú ý tìm hiểu.

Thật sự thì khi người ta có tiền, thật nhiều tiền, thì người ta có quy định bỏ tiền ra đầu tư trong bất cứ lãnh vực nào sinh lợi, đó là nguyên tắc tự do mà chủ của hệ thống thị trường bỏn chảnh nghĩa, dĩ nhiên dĩ nhiên, nhất là khi một nước Việt Nam đang trên đà phá sản trong chu kỳ khủng hoảng kinh tế toàn cầu, và khi mà ông bỏn hàng xóm họ ở Trung Quốc lại dõ dưng rờn xu hào, sản sàng ra tay tiền. Thì thì khí hydro hoà với khí oxy, rồi châm ngọn lửa, “đoàng” một phát là hiện ra nước tinh khiết ngay. Dĩ nhiên nó có và đã chuần bỏ xong xuôi rồi, còn chờ gì nữa? Tôi còn tiền kinh khủng, và anh lại có tiền thì tôi “còng lưng” mời anh vào chơi, thôi thôi!

Thế nhưng chuyên áp phe nhồi nhai này xảy ra trong bối cảnh căng thẳng của bauxite Tây Nguyên trong thời gian qua làm tôi cảm thấy có cái gì không ổn. Thế bình tĩnh nghĩ suy nghĩ và phân tích, tôi thấy hiện ra vài chi tiết lạ, xin phép được trình bày với quý bạn đọc xa gần.

1) Lùi về thời điểm ban đầu của dự án Nhân Công khai thác quặng bauxite trên Tây Nguyên (Độc Lốc), dĩ nhiên quan trọng mà quý ngài cán bộ có trách nhiệm của Nhà Nước Việt Nam thấy hay kêu gọi quặng cáo là: “Vùng quặng mỏ Tây Nguyên có trữ lượng khoáng 5,5 tỷ tấn quặng, đứng hàng thứ ba trên thế giới (chỉ sau Brasil và Úc)”, xem đó như là bài quan trọng để thu hút đầu tư bên ngoài, và chiêu dụ quần chúng: “Chúng ta có tài sản khổng lồ nhưng” để phát triển kinh tế nước nhà.

Thì câu hỏi đặt ra là: Ô hay! Cái mà Nhân Công hiện thời còn chưa làm xong, biết nó là ra sao, có góp phần trong việc gì đi nữa không, có giúp cho nhân dân Việt Nam được đỡ thêm chút nào chưa, mà đã vậy vàng tính chuyện làm thêm cái khác? Nhà thầu Nhân Công Trung Quốc có khai thác quặng bauxite thật không, hay là âm thầm làm chuyện gì đó? Chẳng lẽ quý ngài quan tâm sinh计 rồi trở thành tích lũy của Việt Nam leo lên được hàng thập hai và trở lại quặng bauxite sao? Ông đi gia khai thác khoáng sản ALCOA (Mỹ) đâu rồi? Sao không mời ông ấy trở lại thăm dò và liên doanh với TKV, chắc chắn ông ấy và có tiền giàu nứt, lại có trăm năm kinh nghiệm trong ngành nghề, bỏ ra một ít góp sức cũng thu được tiền. Atlantic Ltd là ai? Kinh nghiệm thực tiễn ra sao? Tính toán phân tích, thực địa bằng cách nào để đưa ra con số có tính cách thuyết phục và sát thực tế, chắc chắn người nhậm nhi “ra dzô trăm phần trăm” với quý ngài quan tâm VN rồi đưa ra một con số tròn trĩnh (5,5 tỷ tiền quặng) thì có khó khăn gì đâu?

2) Lần này chắc nghe được một cái tên Atlantic Ltd là học, xuất xứ từ Úc Châu, chuyên nghề nuôi trai lấy ngọc. Ông bạn hàng xóm “hào hào” là đâu một tiêu rồi? Có lần sóng chẳng đi Trung Quốc trong nước lên quá cao nên ông lảng giỡn tìm kiếm một, nhưng chẳng cho một công ty vô danh được ra chuyện một chủ cũng ăn xôi. Lần này thì quý vị “dân chủ yêu nước khó tính” hãy để ông phởn biền nhé, chúng tôi đã mời một công ty đến lập tại Úc sang làm đi tác dự, được có kêu gào đến lập, chẳng quy, ô nhiễm môi trường gì nữa nhé!

3) Các nước tiên tiến như Canada, Mỹ, v.v. những câu chuyện là báo khai khoáng trữ lượng khoáng sản đã từng xảy ra trong quá khứ. Có quá nhiều nhà đầu tư và thầu khoán từng bị lừa gạt để tan gia bại sản. Do đó mấy năm gần đây, một số luật được phê chuẩn để bảo vệ những công ty hay chính quyền phải công khai hồ sơ minh bạch với nhân dân, trình bày rõ ràng mời phỏng vấn pháp thẩm dò, tính toán thực kê xác xuất như thế nào để chúng minh khoa học con số trữ lượng, và quan trọng hơn hết là phải luôn luôn công báo trong hồ sơ rằng: “Con số trữ lượng này chỉ là sản phẩm tính toán chủ quan, không báo được thực tế chính xác được như vậy” một cách tránh né để một hành vi lừa đảo, dùng con số để lừa gạt người đầu tư, và làm chao đảo thầu khoán. Quý vị để gì nào mua bán cổ phần trong thầu khoán cũng nên biết đến chuyện này, những được mời hiểu sau này.

4) Sau cùng, chuyện gì sẽ xảy ra sau khi công ty Atlantic Ltd thăm dò và công bố trữ lượng vùng mới trên Bão Lốc? Theo thí nghiệm tôi, có hai khả năng:

a- Nếu trữ lượng và phẩm chất quặng bauxite không đáng để khai thác đem lại lợi nhuận, thì chính phủ sẽ xóa sổ và lại tiếp tục đưa thêm vài vùng tài nguyên khác, để có chuyện làm với nhân dân;

b- Nếu vùng mỏ Bô Lóc này có tiếp tục lại sản xuất, lợi nhuận kinh tế cao, dĩ nhiên đưa trên cơ sở tính toán khoa học, tôi tin rằng Việt Nam có đầy đủ chuyên gia kỹ thuật kinh nghiệm để kiểm tra kỹ thuật, thì bạn tin chắc rằng này sẽ được lan truyền khắp thế giới, thu hút nhiều đầu tư gia trong ngành, và... ông hàng xóm họ họ không chờ nữa, ông có xu hướng rõ ràng, ông đang đổi nguyên liệu để bành trướng kinh tế, ông sẽ nhẩy vào, tung tiền ra đầu tư, cho Việt Nam vay tiền, lãi suất thấp, đầu tư kinh doanh dè dặt.

Nhưng rồi ông láng giềng Trung Quốc sẽ tiếp tục làm lợi hại mất mặt mình không? Xin thưa rằng không, bởi lẽ công nghiệp nặng của ông vốn chỉ dựa trên công nghệ hiện đại như các đầu tư gia Âu Mỹ trong ngành (còn máy nghiền nghiền khoáng vật, máy xúc đất vĩ đại, máy sàng, máy lọc, máy bơm công suất lớn đá ...), ông chỉ là đầu tư tàu đi vận chuyển, kéo theo sau là hàng chục công ty đầu tư gia thế giới. Số công nhân tiếp nhận này chính là ván bài của ông, ông đầu tư mũi chấu sào, ông bắt tiền ra làm, ông tiếp tục quản lý, và lợi nhuận cuối cùng đi vào túi ông, vì ông có mạng lưới phân bố rõ ràng khắp thế giới, giá cả do ông định đoạt. Ông đầu tư nhiên trở thành một đầu tư bạn không thể thay thế Hoa Kỳ, chính phủ Việt Nam chỉ là kẻ dâng hiến tài nguyên cho ông, theo đó ăn tàn, nhân dân Việt Nam trở về sau gùi cũng chỉ nai lưng ra đóng thuế nộp dài dài cho ngân hàng thế giới. Đó chính là “lợi nhuận quốc gia”: Nhưng quốc gia như một túi tiền nằm trong tay nhiều vùng mỏ khai thác, nhưng không hề để kỹ thuật và phân công tiền khai thác, rồi cuối cùng bị tước đoạt hiến tài nguyên cho người ta hưởng. Thế nhìn sang những nước nghèo Phi Châu sẽ hiểu tại sao cơ quan UNESCO của Liên Hiệp Quốc thường hay đánh giá mức độ mình bị khai thác trong công nghệ khai khoáng quốc gia. Đau lòng thay, thế kỷ năm 2008 cho thấy Việt Nam chúng ta đang gặp những bế tắc, ngang hàng với Congo.

Kính thưa quý bạn đọc gần xa, bài viết này không nhằm đưa ra nhiều chỉ tiết kỹ thuật, vì lẽ nó không quan trọng bằng cái mục tiêu chính trị mà những người trong cuộc âm thầm toa rập với nhau, chia chác với nhau. Nhìn họ họ có nó âm thầm, ngầm định, thế kỷ không có gì, nhưng họ có tính cách quy tắc như thể họ trong thế kỷ trước những công khoán, vài tay đầu tư gia trong cuộc ném tiền, rồi đó ra số khoa trương “canh bọc hợp đồng” để lôi kéo đa số quần chúng nhẩy vào chơi. Ai được nhiều, ai thua đau trong chiến lược này, chắc quý vị sẽ hình dung được dè dặt.

Kính chào,
Lê Quốc Trình
Kính Sĩ Khí Canada